

dovodov itd. vsega tega ne moremo samo radi tega, ker ne dobimo dotacij v zadostni meri. Pogledajmo samo naše ceste, pred leti so bile kras Gorenjski, danes pa so v tako slabem stanju, da bo treba mnogo, mnogo denarja do bodo zopet v prejšnjem stanju. Koliko trpe nekateri kraji v času suše toda mi jim ne moremo zgraditi vodovodov, ker so blagajne prazne. Koliko bi se pomagalo brezposelnim, ko bi naša banovina razpolagala z našim denarjem, koliko javnih del bi se lahko napravilo. Mi pa vidimo danes popolno drugo sliko. V državnem proračunu je predvideno toliko in toliko za našo bolnico in na žalost moramo reči da nam državna blagajna dolguje danes 5 milijonov za bolnico, našim občinam pa dolguje nič manj kot 17 milijonov. Koliko podpora je bila deležna v zadnjih letih Srbija in nekoliko tudi Hrvatska, za Slovenijo, pa ki plačuje sorazmerno največ pa ni bilo nič. Danes je edina rešitev našega kmeta v močni organizaciji in to je Kmečka Zveza. Ona naj bo nositeljica boljših časov. V njej ne bo mesta politiki ampak samo gospodarstvu. Deječi mora naš kmet, kar so dosegli kmetje po drugih državah. Oblast naj sama določuje cene in kdor bi prodal pod ceno, naj bi bil kaznovan, tako je v Nemčiji in drugod. Težki položaj kmeta so že uvideli vsi drugi stanovi. Kmečki sinovi in hčere gotovo ne bi silili v tovarne, če bi jim bilo mogoče živeti doma. To težko gospodarsko krizo bo mogoče olajšati le tedaj, kadar bo mo premagali največjega našega sovražnika — centralizem. Govornik je pozival kmete naj strnejo svoje rste in jim je h koncu govora predložil sledeče resolucije:

I.

G. g. ministrom

Dr. Milanu Stojadinoviću, dr. Anton Korošcu in dr. Mihi Kreku

Resolucija

sprejeta na zborovanju K. Z. v Kranju dne 2. III. 1936.

Gorenjski kmetje zbrani na zborovanju K.Z. v Kranju smo znova premotrili gospodarski položaj našega kmeta, ki je ne samo obupen ampak brezupen. Radi nerentabilnosti posestev je moral kmet odsloviti delovne moči. Mučiti se mora sam s svojo družino (največkrat z otroci) noč in dan, varčuje, strada, toda vse zaman. Vsled nizkih cen lesa, živine in kmetijskih pridelkov in vsled nesorazmerno visokih cen za predmete ki jih kupuje, ne more kriti več najnujnejših potrebščin. Gospodarske razmere so postale nevdružne, zato stavljam sledeče zahteve:

1. Nemudoma naj se s primernimi trgovskimi pogodbami omogoči izvoz našega lesa, goveje živine, prašičev in ostalih kmetijskih pridelkov, predvsem v Nemčijo in Italijo.

2. Znižajo naj se uvozne carine na železo kmetijske stroje in ostale predmete, ki jih mora kmet kupovati.

3. Ker je radi sankcij predvsem prizadeto slovensko kmetijsko gospodarstvo, zahtevamo, da se s primernimi trgovskimi pogodbami z inozemstvom nadoknadi izguba italijanskega trga. Takoj naj se pa radi posledic sankcij znižajo davčne dajatve v Sloveniji.

4. Smatramo, da je mogoča rešitev kmeta iz brezupnega položaja samo tedaj, če more uveljaviti svoje zahteve po svojem stanovskem zastopstvu. Zato zahtevamo, da se unese v finančni zakon za leto 1936/37 amandman, ki omogoča takojšnjo ustanovitev Kmetijske Zbornice.

5. Ker smatramo za glavnega krivca tolike bede in krize v Sloveniji centralistično ureditev države v smislu širokih samouprav.

II.

Banu dravske banovine g. dr. Marku Natlačenju.

Resolucija

sklenjena in soglasno sprejeta na zborovanju K.Z. v Kranju dne 2. III. 1936.

Gorenjski kmetje, zbrani na zborovanju K.Z. v Kranju smo znova premotrili naš gospodarski položaj ter prišli do zaključka, da gospodarski položaj našega kmeta ni več samo obupen ampak brezupen. Cene mesa, živine in ostalih kmetijskih pridelkov so naravnost smešne, nasprotno so pa cene za predmete ki jih mora kmet kupovati še zelo visoke, za nekatere predmete še celo višje, kakor pred gospodarsko krizo. Tako dobi danes kmet za eno kravo eno samo slabo obleko; dve kravi mora dati za eno delavno moč. Radi tega je bil kmet primoran odpustiti hlapec in dekle, kar povzroča še večjo brezposelnost. Sam pa se mora mučiti noč in dan (večkrat z otroci), varčuje, strada toda vse zaman, nikakor ne more kriti svojih potrebščin. Davki se iztrjujejo, neupoštevata se, če je kmet zmožen plačila ali ne. Zalčna resnica je, da je kmetu danes obstanek onemogočen.

Zato apeliramo na Vas g. ban, da storite vse, da se strašni val nadaljnega propadanja na-

šega kmeta ustavi. Prosimo Vas da tolmačite še posebej sledeče naše želje in zahteve na višjem mestu:

1. Odločno zahtevamo, odprtje meja v tuje države in take trgovske pogodbe, da bo mogoč izvoz lesa, živine in drugih kmetijskih pridelkov.

2. Ker je radi sankcij predvsem prizadeto slovensko kmetijsko gospodarstvo, zahtevamo, da se s primernimi trgovskimi pogodbami z inozemstvom nadoknadi izguba italijanskega trga. Takoj naj se pa radi posledic sankcij znižajo davčne dajatve v Sloveniji.

3. Znižajo naj se carine na uvoz onih izdelkov, ki jih mora kmet kupovati.

4. Zahtevamo da se takoj določijo minimalne cene za živino sporazumno s strčkojno stanovsko organizacijo Kmečko Zvezo.

5. Zahtevamo, da banska uprava kakor tudi vlada izdatno podpira naše kmetijsko združništvo, predvsem kreditno pa tudi vnovčevalno, posebej še izvozno.

6. Smatramo da je mogoča rešitev kmeta iz brezupnega položaja samo tedaj, če more uveljaviti svoje zahteve v svojem stanovskem zastopstvu. Zato zahtevamo, da se unese v finančni zakon za leto 1936/37 amandman ki omogoča takojšnjo ustanovitev Kmetijske zbornice.

Kako so kmetje složni v tej borbi se vidi tudi iz tega, da so temu zborovanju prisostvovali tudi nekdanji pristaži JSN. G. Križman Tomaž je sestavil svojo resolucijo, v kateri je pozval vse poslance, da odidejo iz Belgrada, ker jih naše ljudstvo ne smatra več za svoje zastopnike. Zadnji ostanki nekdanj tako mogočne JNS se podirajo. Zborovanje je poteklo v najlepšem miru in redu. Naši predniki so klicali svoj čas — „Le vkup, uboga gmajna!“ — naj ta klic tudi v današnjih težkih časih odmeva širom cele Slovenije in se združi s klici bratov Hrvatov.

Tedenske novice

KLANJ

LJUDSKA UNIVERZA

Na Ljudski univerzi je g. predavatelj dr. L. Kušcer žel splošno priznanje in zanimanje za svoje znanstveno predavanje. Danes se to znanstveno predavanje „O ŽIVLJENJU V MORSKIH GLOBINAH“ konča. Predavanje je v gimn. tel. Emigrantsko društvo „Sloga“ v Kranju nas je prosilo za objavo sledečega obvestila:

Ker je pri zadnjem društvenem sestanku predtek nedelje moralo odpasti blagajniško in predsedniško poročilo, zlasti pa poročilo o dovoljenjih za zaposlitev ker je bil tov. predsednik nujno zadržan v Ljubljani ravno vsled teh dovoljenj za zaposlitev, sklicuje odbor omenjenega društva nov sestanek v nedeljo

dne 8. marca 1936 v običajnih prostorih Narodnega doma ob 10. uri dopoldne. Sestanek je namenjen izrecno le društvenemu življenju in poslovanju in je zato sila važen. Priporočamo vsemu članstvu, da se sestanka zanesljivo udeleži v polnem številu. Opozarjamo zlasti na poročilo o prošnjah za zaposlitev.

STRAŽIŠČE

G. urednik! Ze zadnjič ste poročali v „Gorenjcu“ o raznih namigavanjih, ki se širijo po naši vasi na račun vrlega g. župana Križnarja in občinskega odbora, o rezultatu revizije in zelo „vestnem poslovanju“ občinske uprave. Radi pomirjenja javnosti pa tudi zaradi potrebne objektivnosti, vara moram poročati o

LOGAR & KALAN

nasl. SREČKO VIDMAR manufakt. KRANJ

Pozor!

Sporočamo, da smo z veliko odprodajo po globoko znižanih cenah že pričeli. — Zato hitite, da ugodnega nakupa ne zamudite! — Opozarjamo posebno na krasno izbiro moških kamgarnov.

Lavčičar Josip

I naša doba Slovencev

Zgodovinska povest iz 15. stoletja. Godi se na Gorenjskem ob času turških vpadov.

(Nadaljevanje)

Cesar Maksimilijan je hotel na lep način pomiriti obe stranki, toda deželni stanovi niso hoteli o tem nič slišati. Pogum jim je dajala okoliščina, da so koroški kmetje že ukroženi, zdaj pa nad združene Kranjce in Štajerce! Za glavnega poveljnika zoper puntarje so izbrali plemeni-taša Jurija Herbersteina. Osrednji tabor kmetske vojske je bil takrat pri Brežicah, žal, da niso imeli uporniki pravega voditelja. Ko je Herberstein kmete pri Celju preuagal, se je obrnil proti Brežicam. Glas o njegovi celjski zmagi je kmete tako prestrašil, da so začeli bežati na vse strani.

Tri mesece je trajal ta nesrečni boj ter se končal z zmago plemstva leta 1515. Čeprav so kranjski in štajerski kmetje podlegli močnejši sili, moramo vendar priznati, da so se junaško borili za svoje pravice.

XXX.

In ostali so sami spomini.

Velikokrat zamislim se na davne slavne dni, ko bile groblje so letéle zidovi še močni.

Kmalo za graščakom Jurijem Lamergom, ki je umrl leta 1499., je prišla vrsta na župana Janeza Grašiča iz Križev. Izročivši lepo posestvo sinu svoje hčere Lence je zaprl ta blagi mož, ko

mu je odšla žena Katarina že poprej v večnost, trudne oči temu svetu. Lahko je rekel ob smrti uri s starim Simeonom: „Zdaj pusti, o Gospod, svojega hlapca ločiti se v miru!“ Vsa kriška občina je žalovala za njim kakor za svojim očetom. Spominjala se je, koliko potov je storil zanjo na vse kraje, spominjala se je, kako ga je cenil ljubljanski škof Ziga Lamberg ter ga pridružil poslanstvu k papežu Sikstu v Rim. Spominjala se, koliko je trpel pokojnik ob turških napadih in kako hudo ga je bolela izguba edine hčerke, odpeljane na Turško. Toda vse udarce krute usode je prenašal kot junak. Na njegovi zadnji poti so ga spremljevali vsi sosednji duhovniki; gospod vikar pa, kateremu so leta pobelila glavo in brado, mu je izpregovoril poslovilne besede. Zadnjo čast so skazali Grašiču tudi udje bratovščine svetega Krištofa iz Radovljice.

Grašičevino sta oskrbovala zdaj s pomočjo delavcev mladi Janez in njegova mati Lenca. Stari oče je zapustil novemu gospodarju vso imovino edino s tem pogojem, da bo kot dober otrok spoštoval svojo mater tako, kakor zahteva četrta božja zapoved. Reči moramo, da je izkazoval Janez svojo ljubezen Lenči v najlepšem pomenu besede. Ona mu je bila vse, njo je vpraševal za svet v vsaki stvari in je menda razžalil ni nikoli. Še takrat, ko si je izbiral mlado gospodinjco, je poslušal Lenčo.

„Jskati boš moral tovariščico za življenje“ — mu je rekla. „Dovolj jih je, ki bi prišle rade k naši hiši. Izmed vseh pa mi je najbolj všeč Maljeva Rozika z Golnika. Njen oče in naš oče sta si bila najboljša prijatelja. Poleg tega je deklica

pridna, lepega vedenja ter tudi čedne vnanjosti. Saj jo poznaš. In če gledaš na to, koliko bo prinesla k nam, ti lahko povem, da bo imela vsega dovolj.“

Lenca je prenehala hvalo in čakala, kaj bo jej Janez odgovoril. Ta je še kar molčal.

„Sicer te pa ne silim“ — je dejala, da bi moral vprav to vzeti za ženo. V izvolitvi neveste si popolnoma prost. Jaz sem le izrazila svojo željo, da bi rada imela Maljevo. Ti pa si lahko izbereš drugo, ako misliš, da bi z Maljevo ne bil srečen. Nič ti ne bom zamerila, če narediš drugače.“

Ne vemo, če je imel Janez kakšne pomisleke v tej reči. Sodimo pa, da jih ni imel, ker je odločno rekel: „Poznam Maljevo in lahko povem, da sem že nanjo mislil. Ker mi je tudi všeč toliko bolj. Veliko ste moralj trpeti zaradi mene v mojih otroških letih. Neprijatelji so vam očitati krivdo, čeprav ste bili čisto nedolžni. Zato rad storim iz hvaležnosti to, s čemer vam naredim veselje.“

Eno leto po Grašičevi smrti je bilo obče znano, da bo dal Mali z Golnika svojo hčerko Roziko mlademu Grašiču v zakon. Pri poti od poroke so se svatje držali starega praznovestva, da hudobni duhovi radi škodujejo novoporočencema. Zato niso šli skupaj na ženinov dom. Ženin je odšel s tovariši po eni poti, nevesta z družicami pa po drugi. Hodili so prav hitro, vmes vpili, mahali z rokami in klatili veje z dreves, vse zato, da bi odgnali hudobne duhove. Menda ima še dandanes vrskanje, skakanje, šumeča godba in streljanje pri poročnih slovesnostih ta pomen, pa se ga ne zavedamo več.

predstavlja vsakoletna letina krompirja okrog 180 milijonov dinarjev.

Kemična sestavina krompirja je sledeča:

Vode	67 — 72%
suhe snovi (v glavnem škrob)	18 — 30%
surovi protein	1 — 2%
surova vlakna	0.25 — 0.75%
masti	0.04 — 0.05%
pepela	0.9 — 1.0%

V krompirju je torej največ vode, pribl. $\frac{3}{4}$ teže gomolja. Škroba vsebuje krompir $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{4}$; belančevine pa samo $\frac{1}{10}$; še manj pa je v krompirju masti. Krompir vsebuje pod lupino strupene snovi — alkaloid, imenovan solanin. Če se krompir olupí oz. skuha se odstotek tega strupa zmanjša tako, da ni več škodljiv za zdravje.

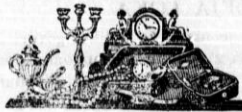
Če si ogledamo posebej še kemično sestavo pepela gomoljev in krompirjevke (zeleno steblovje in listje) ki znaša okrog 3%, vidimo, da se nahaja v krompirjevem pepelu: kalij, natrij, apno, magnezij, železo, fosforna kislina, žveplo, kromična kislina in klor.

Iz tega sledi, da moramo gnojiti krompirju vsestransko. V večjih količinah potrebuje krom-

pir dušik, kalij, fosforno kislino, apno in magnezij. V manjših količinah pa natrij, železo, žveplo, kromično kislino in klor. Te zadnje najdejo korenine v zadostni meri v zemlji. Prvih pet hranljivih snovi pa moramo dodati v obliki umetnih gnojil in sicer v obliki nitrofoskala-Ruše, ki vse te krompirju potrebne hranljive snovi vsebuje. Na 1 kat. jutro je potrebno raztrositi okrog 300 kg. Gnojilo se naj trosi in plitko zaorje oz. zabrana pred saditvijo krompirja. Seme naj ne pride v dotiko z gnojilom, ker bi vsled tega lahko klijavost krompirja bila slabša. Zato se naj gnojilo ne trosi v isto brazdo, kamor se krompir sadi, temveč, kot je že bilo rečeno, naj se gnojilo raztrosi po celi njivi predno se naredijo brazde za sadenje krompirja. Gnojilni poskusi z nitrofoskalam dokazujejo povišanje pridelka, boljše kakovost krompirja, večjo odpornost proti boleznim in škodljivcem ter dobro trajnost v shrambah. Brez gnojenja z nitrofoskalam pridelovanje krompirja ni priporočljivo, ker se pridelki kakovostno in po količini slabi.

Ing. Teržan.

Res najprimernejša darila za vsakogar se dobi v priznani solidni prvi zlatarski delavnici na Gorenjskem

B. Rangus
Kranj

Za bližajoče velikonočne praznike sem dobil veliko izbiro novih predmetov, ki so Vam stalno na ogled v trgovini, kakor: ure, zlatnina, namizni okraski, bleikristall, jedilno orodje v srebru in chromu i. t. d. Izvršujem strokovno, pod garancijo popravilo, ur, zlatnine, očal itd.

Velika zaloga vse optike! — Zlato in srebro kupujem po konkurenčni ceni.

SADNO DREVJE Radi opustite drevesnice prodam raznovrstne jablane od 1 do 5 Din za drevo. Dobi se tudi razno lepotično grmičevje. Ivan Savnik, Kranj.

Za Vašo deco obleke v veliki izbiri in nizki ceni pri

Albin-u Jazbec-u
v Kranju

Moške obleke do-
bite že za 195 din.
Fridite in
prepričajte se!

Priporoča se
A. Jazbec, Kranj

Vina

Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani — Frankopanska ul. 11

Elektrarna v Kranju
Pavel Mayr in drug
Prisilna uprava na
solastnini dr. Šemrov

Kranj, dne 2. marca 1936

P. t.

Vljudno Vas obveščam, da sem kot prisilni upravnik vsled razmer primoran za pobiranje odškodnine za porabljeni električni tok nastaviti lastnega inkasanta.

Vsled tega Vas prosim, da ne plačate računa za tok nikomur, **ki nima od mene za to pooblastila.**

Z odličnim spoštovanjem

Česenj m. p.
prisilni upravnik

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglaših se plača 0 50 D. Najmanjši znesek je 6 Din

Otomane, divane, modroce in vsa v to stroko spadajoča dela vam nudi najceneje ter se priporoča Viktor Tonejc tapetnik, v hiši g. F. Ažmana.

POZOR! Vsa kolarska dela izdeluje iz najboljšega, suhega jesenovega lesa strokovnjaško, trajno in poceni.

Dolenc Jože, kolar
STRAZIŠČE pri KRANJU,

Gasilska ul. 122 poleg Gasilskega doma. Kupim vsako množino samo prvovrstnega jesenovega lesa.

Važno! Modroce! Otomane, spalne divane itd. izvršuje solidno in po nizki ceni Bejard Maks, tapetnik, poleg Stare pošte, Kranj.

Kupim knjižico Ljudske hranilnice in posojilnice v Kranju v višini 20.000.— Din. Plačam v gotovini. Pismene ponudbe na upravo pod „Ljudske“.

Za spomladansko saditev sadnega visokega debelnatega drevja, jablan: „Bavmanova reneta“, „Zlati kosmač“ ali „Rožmarinar“, „Damasonski kosmač“, „Šampanjska reneta“ vse te vrste ima na prodaj Tomaž Stular Srakovlje 2 p. Kranj.

Proda se posestvo v bližini Kranja pod zelo ugodnimi pogoji, informacije daje lastnik, Senčur št. 129.

Zgubil se je mlad pes z imenom „Tiger“. Najditelj naj ga odda proti nagradi v trgovini M. Kanduč, Kranj.

Hranilne knjižice mestne hranilnice v Radovljici ugodno prodam, pismene ponudbe na upravo po „Radovljica“.

Krojaški pomočnik za boljše dela išče zaposlenja. Ponudbe na upravo, pod „Dobro delo“.

Hranilne knjižice kranjske mestne hranilnice kupim. Pismene ponudbe na upravo pod „Kranjske“.

HRANILNICA in POSOJILNICA v KRANJU

(Ljudski dom) r. z. z n. z.

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. — Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom poštne hranilnice in so vlagateljem tozadevne položnice na razpolago.

Nove hranilne vloge se obrestujejo po dogovoru in se izplačujejo vsak čas brez napovedi.

Hranilne vloge se obrestujejo najugodneje.

P. n.

Gospod Karol Česenj, dirigent Zadrugne gospodarske banke d. d., podružnica v Kranju je v svojstvu prisilnega upravnika nad premoženjem g. Franc Šemrova izdal te dni neko okrožnico o plačevanju električnega toka. Gospod prisilni upravnik dr. Franc Šemrova je s tem prekoračil svoj delokrog in so primerni ukrepi podzeti.

Nadalje se z vsebino okrožnice ne bom bavil, prosim cenjene odjemalce samo, da vzamejo na znanje sledeče:

Električni tok proizvaja in prodaja v svojem omrežju samo ELEKTRARNA V KRANJU, PAVEL MAYR IN DRUG in samo tvrdka ima pravico na inkaso, tačas samo po g. I. Bajželj-u. Kdor komu drugemu izroči denar, se bode smatralo, da tokovina ni plačana, kar bi imelo za posledico običajni postopek.

Kako spremembo na dosedanji obliki inkasa ali v osebi inkasanta more izvesti samo gori imenovana tvrdka s kolektivnim podpisom ali pa pravomočni sodni odlok.

KRANJ, dne 4. marca 1936.

PAVEL MAYR, javni družabnik tvrdke
Elektrarna v Kranju - Pavel Mayr in drug.